

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 21.2.2007
KOM(2007) 60 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

ET INDRE MARKED FOR BORGERNE

Situationsrapport til Det Europæiske Råds forårsmøde i 2007

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
2.	En vision for det 21. århundrede	4
3.	Realisering af visionen om det indre marked.....	8
4.	Konklusioner.....	11
	Bilag: De hidtidige resultater af det indre marked	12

"Europa kan ikke dannes på én gang, og heller ikke i en samlet opbygning: Det kan dannes gennem konkrete resultater" (Robert Schuman)

1. INDLEDNING

Det indre marked er et af Den Europæiske Unions konkrete succeshistorier. For enkeltpersoner indebærer det indre marked retten til at bo, arbejde, studere eller leve som pensionist i et andet EU-land. For forbrugerne betyder det indre marked højere kvalitet og bedre sikkerhedsstandarder samt et bredere vareudbud og billigere tjenesteydelser. For erhvervslivet medfører det indre marked, at der kan drives virksomhed efter fælles spilleregler, og at der er adgang til et hjemmemarked på 500 millioner forbrugere. For Europa som helhed betyder det indre marked et mere åbent samfund og en mere konkurrencedygtig økonomi, hvor der skabes nye muligheder, hvor sociale rettigheder respekteres, og hvor der gælder høje standarder for sundhed, sikkerhed og miljø.

Kommissionen tog initiativet til det indre marked tilbage i 1985, og siden har man arbejdet hen imod det indre marked for at virkeliggøre de fire traktatfæstede friheder: fri bevægelighed for personer, varer, tjenesteydelser og kapital. Det har muliggjort indførelsen af en fælles valuta og givet konkrete gevinster for borgere og virksomheder i EU: afskaffelse af grænsekontrol, et mere konkurrencedygtigt erhvervsklima, mulighed for at studere eller arbejde i en anden medlemsstat, billigere flyrejser og mobilkommunikation, blot for at nævne nogle få¹.

Det indre marked har desuden været en kilde til betragtelige gevinster for EU's økonomi som helhed: I årene 1992-2006 skønnes gevinsten ved det indre marked at have udgjort 2,2 % af EU's BNP og have medført 2,75 millioner ekstra job. Initiativet vedrørende det indre marked var meget mere end blot en økonomipolitisk beslutning. Helt fra begyndelsen var der sideløbende en social- og regionalpolitisk dagsorden, der blev støttet af EU's strukturfonde, og som gjorde det muligt for borgere i alle regioner at blive inddraget og få gavn af markedsåbningen.

For verden som helhed er det indre marked - og euroen - blevet et symbol på EU-medlemsstaternes vilje til at samarbejde med fuld respekt for retsstaten og med gensidig respekt og tillid. EU har som resultat heraf ved eksemplets magt ofte sat globale standarder og vist, at konkurrencebaserede åbne markeder kan gå hånd i hånd med høje sociale, miljømæssige og sundhedsmæssige standarder.

Det indre marked er dynamisk, og det udvikler sig til stadighed og tilpasser sig nye forhold. Det bliver som sådan aldrig "afsluttet" eller "færdiggjort". På de fleste områder er der etableret faste regelsæt, men der er stadig huller, og reglerne gennemføres og håndhæves ikke altid fuldt ud. Nye typer hindringer opstår, efterhånden som markederne udvikler sig. De fordele, det indre marked har givet forbrugere og små virksomheder, skal bevares, og de skal fuldt ud mærke den positive effekt. Der opstår nye former for mobilitet, og der er behov for at modernisere bestemmelserne om arbejdstagernes frie bevægelighed.

I begyndelsen fokuserede man for det indre markeds vedkommende på at fjerne de vigtigste hindringer for, at der kunne drives virksomhed på tværs af grænserne, men nu bør det 21. århundredes indre marked udvikles, så markederne fungerer bedre og EU's borgere, erhvervsfolk og forbrugere alle sammen kan få endnu større konkrete fordele i et udvidet EU.

¹ I bilaget findes flere eksempler på konkrete resultater af det indre marked.

For at det kan opnås, skal det 21. århundredes indre marked være parat til at reagere på følgende forandringer:

- globalisering, der giver mange muligheder, men som har øget konkurrencepresset for EU's erhvervsliv og i stigende grad udviser skillelinjen mellem de indre og de ydre markeder
- strukturudvikling, der omfatter voksende vidensøkonomi, tjenesteydelsers større betydning for økonomien, øget energiafhængighed, klimaforandringer og en aldrende befolkning
- et større og mere forskelligartet EU, der er vokset fra et EF bestående af 12 medlemsstater til et EU med nu 27.

EU's indre marked giver befolkningen et robust grundlag for en tilpasning til de nye, skiftende forhold. Men det indre marked skal udvikles og tilpasses, for at det kan bevare sin relevans og fortsat udgøre et bidrag til økonomisk vækst og social samhørighed. Ved at fremme udvikling af kvalitetsregler og -standarder, som danner globale normer, skal det indre marked bringes i stilling til, at EU's borgere og virksomheder kan drage fordel af de muligheder, globaliseringen giver.

Denne situationsrapport indeholder en vision for det 21. århundredes indre marked. I efteråret 2007 vil rapporten blive fulgt op af en komplet udredning om det indre marked med forslag til yderligere indsats.

Rapporten bygger på resultaterne af offentlige høringer og en række Eurobarometerundersøgelser² samt input fra andre EU-institutioner³. Rapporten har til formål at udstikke de første sigtemærker for det igangværende udredningsarbejde og at skitsere en ny vision for fremtidens indre marked.

2. EN VISION FOR DET 21. ÅRHUNDREDE

Det 21. århundredes Europa kan ikke adskilles fra verdensøkonomien. Europas velstand er - og vil fortsat være - et resultat af afskaffelsen af hindringer og oprettelsen af åbne markeder. Denne åbenhed er blevet gjort mulig og er blevet lettet via stabile regelsæt. Principperne bag det indre marked er fortsat sunde. Det 21. århundredes udfordring består i at tilpasse anvendelsen af disse principper for at sikre de rette regelsæt, for at sikre, at markederne fungerer ordentligt, for at fremme konkurrenceevnen og for at reagere på den dynamik og de forandringer, der er en direkte følge af EU's involvering i verdensøkonomien. Målet for det 21. århundredes indre marked er at sørge for, at markederne i højere grad fungerer til fordel for EU's borgere, forbrugere og virksomheder, og at fremme et mere konkurrencedygtigt og bæredygtigt EU. EU skal sikre, at markedsåbningen og den intensiverede konkurrence fører til loyal handelspraksis, så forbrugernes velfærd optimeres, og fortsat bidrager til økonomisk vækst og beskæftigelse. Endvidere skal EU skaffe sig redskaber til effektivt at håndtere de risici for sundhed og sikkerhed, som en åben økonomi nødvendigvis indebærer.

² Dokumenter og resultater kan ses på adressen: http://ec.europa.eu/internal_market/strategy/index_en.htm.

³ Se Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse af 17. januar 2007 om "Revision af det indre marked" INT/332 – CESE 89/2007.

Et sådant komplet indre marked, der understøttes af robuste men alligevel fleksible regelsæt og en stabil valuta, tjener mange formål. Det er en forudsætning for at forbedre livskvalitet, fremme innovation, lette vækst og jobskabelse og skabe fordele for EU's forbrugere. Det er et middel til at reagere over for og forme globaliseringskræfterne. Det skaber den interne konkurrence, der er afgørende for konkurrenceevnen udadtil. Det stimulerer en fælles indfaldsvinkel til standarder for sikkerhed, sundhed, arbejdsmiljø og miljø, som er en forudsætning for et indre marked uden forvridninger, som samtidig er standarder, som partnere i den øvrige verden skal leve op til, hvis de skal have gavn af det indre marked. Via EØS og i stigende omfang via EU's naboskabspolitik rækker det indre markeds regler og standarder ud over EU's grænser. Den øvrige verden har ofte EU som forbillede og indfører de standarder, der gælder i EU. Det er til fordel for dem, der i forvejen er gearret til at opfylde standarderne, og det må forventes at bidrage til bedre leve- og arbejdsvilkår overalt i verden.

Nøgleord for det 21. århundredes indre marked:

- **Et indre marked for forbrugere og borgere:** Det indre marked skaber fordele for forbrugerne med et større vareudvalg og lavere priser og beskytter dem via sikkerhedsstandarder for fødevarer og produkter, væsentlige rettigheder vedrørende privatlivets fred og garanti mod illoyal konkurrence og unfair handel. Det indre marked har især været effektivt til at nedbringe priserne og øge udbuddet inden for sektorer som lufttransport, telekommunikation og betalinger i euro på tværs af grænserne. Det har skabt beskæftigelsesmuligheder, muliggjort større bevægelighed for personer og gjort udveksling af studerende lettere.

Der skal dog gøres mere for at gøre fordelene endnu mere håndgribelige inden for en række økonomiske aktiviteter og for at forbedre tilliden til varers og tjenesteydelsers kvalitet. Dette gælder ikke kun egne varer og tjenesteydelser, men også de importerede. Det gælder endvidere for nye vigtige sektorer, f.eks. sundhedstjenester.

Dertil kommer, at e-handel og indkøb på tværs af grænserne er voksende, og det er derfor særlig vigtigt at give forbrugerne effektive redskaber og at mindske opsplitningen af bestemmelserne om forbrugerrettigheder.

- **Et indre marked for en integreret økonomi:** Et velfungerende, mere integreret indre marked og fair og effektive konkurrenceregler er nødvendige forudsætninger for at sikre fælles spilleregler for virksomheder i hele EU og for at tilskynde dem - især SMV'er - til at gå i gang med flere aktiviteter på tværs af grænserne. Tendensen går mod et EU-arbejdsmarked, og dermed opstår der nye former for mobilitet, og der er behov for modernisering af bestemmelserne om arbejdstagernes frie bevægelighed.

En mere udbredt anvendelse af euroen, som gradvis vil blive valutaen i de fleste medlemsstater, er også af afgørende betydning for at optimere fordelene ved det indre marked og vil gøre det muligt at udnytte dets fulde potentiale. Den fælles valuta skaber gennemsigtighed i det indre marked, idet forbrugerne dermed direkte kan sammenligne priser på varer og tjenesteydelser og firmaer lettere kan sammenligne udgifter.

Ved at skabe mere gennemgribende, mere fleksible og mere diversificerede EU-dækkende finansielle markeder forbedrer det indre marked og den fælles valuta tilsammen finansieringsvilkårene for såvel private borgere som virksomheder, og EU bliver i højere grad i stand til at modstå finansielle rystelser. Fortsat investering i transeuropæiske net og markedsåbning for netværksindustrier forventes ligeledes at bidrage til en yderligere integrering af EU-økonomien.

- **Et indre marked for et videnssamfund:** Det indre marked bør mere og mere fokusere på at gøre markederne for videns- og teknologiintensive varer og tjenesteydelser mere funktionsdygtige, at anspre dynamiske, hurtigtvoksende sektorer og at skabe markedsvilkår, der stimulerer innovation via fremvækst af foregangsmarkeder ("lead markets").

Markederne er stadig for opsplittede inden for områder med afgørende betydning for vidensøkonomien, f.eks. telekommunikation. Der er også fortsat alvorlige hindringer i andre servicesektorer. For at udnytte EU's forskningsindsats og innovationspotentiale er det nødvendigt at forbedre omkostningseffektiviteten, kvaliteten og retssikkerheden i forbindelse med intellektuelle ejendomsrettigheder og at udbrede anvendelsen af nye informations- og kommunikationsteknologier på fælleseuropæisk plan.

Samtidig er der behov for, at forskrifterne fra et administrativt synspunkt er lette, fleksible og fremadrettede, så man kan foregribe og imødekomme forandringer.

- **Et indre marked for et velreguleret EU:** Det indre markeds succes har delvis været afhængigt af, at der blev indført sammenhængende og effektive regler. Oprettelsen af det indre marked bestod af en forenkling, idet nationale regler og bestemmelser på en række områder blev erstattet af fælles regler for hele Fællesskabet. Afskaffelsen af hindringer skete i takt med indførelsen af nye regler via harmonisering eller gensidig anerkendelse af national lovgivning, herunder overholdelse af arbejdstagerrettigheder og vedtagelse af bestemmelser om beskyttelse af sundhed og sikkerhed og miljø.

Med den tid, der er gået, og på grundlag af de erfaringer, der er indhøstet, gælder det nu om at se nærmere på, hvordan bestemmelserne føres ud i livet, og om de har haft de virkninger, det oprindeligt var meningen, de skulle have. Fordelene ved det indre marked vil ikke blive udmøntet i praksis, hvis bestemmelserne ikke anvendes korrekt, hvis lovene ikke gennemføres, hvis de rettigheder, der indføres, ikke på tilfredsstillende vis håndhæves og forfølges, hvis det viser sig, at reglerne er for dyre at anvende, eller hvis reglerne misbruges, f.eks. ved konkurrencebegrænsende adfærd eller illegal handel.

Det forudsætter en løbende indsats for at forbedre gennemførelsen af reglerne. Det forudsætter tæt samarbejde mellem det nationale plan og EU-planen og forstærket administrativt samarbejde mellem medlemsstaterne, herunder anvendelse af informationsteknologi, på områder som finansielle tjenesteydelser, konkurrence- og forbrugerret, retlige anliggender, skatter og afgifter, told og retshåndhævelse. Det forudsætter desuden en kritisk vurdering af, hvordan eksisterende bestemmelser kan forbedres, for at se hvad der fungerer, og hvad der ikke fungerer, for at undersøge, hvordan administrative byrder kan reduceres, og for at

man kan foretage de fornødne ændringer, bl.a. via forenkling og/eller ophævelse af bestemmelser. Bedre gennemførelse og håndhævelse er af afgørende betydning for at skabe lovgivningsmæssig stabilitet og forudsigelighed, som forbrugere og virksomheder har brug for i det indre marked.

- **Et indre marked for et bæredygtigt EU:** Det indre marked med de fire friheder er en katalysator for forandringer, der fungerer som motor for innovation og øget produktivitet, som atter skaber beskæftigelse og velstand, der er en forudsætning for trivsel og større livskvalitet. Men i de seneste år er mange EU-borgere blevet foruroligere over det, de opfatter som negative konsekvenser af globaliseringen. Det er af afgørende betydning at foregribe og følge op på forandringer for de mennesker og sektorer, der direkte påvirkes af markedsåbningen; det er et spørgsmål om social retfærdighed.

Der er desuden blevet rejst kritik af det voksende pres på det naturlige miljø som et resultat af globalisering og fremvækst af hurtigtvoksende økonomier mange steder i verden. Det er også nødvendigt at sikre, at det indre marked understøtter og fremmer høje miljøbeskyttelsesniveauer. Miljøstandarder har for deres del været udgangspunkt for udvikling og udbredelse af miljøteknologier, der har givet europæiske iværksættere en "first mover"-konkurrencefordel på verdensmarkedet.

En anerkendelse af såvel de sociale som de miljømæssige aspekter ved det indre marked er en central forudsætning for at give befolkningen tillid til det indre marked som et redskab til at forbedre livskvaliteten, og begge udgør de investeringer i fremtiden. Markedsåbning skal derfor ledsages af regional-udvikling, beskæftigelse, livslang læring og social- og miljøpolitik, der sætter mennesker, virksomheder og regioner i stand til at tilpasse sig til forandringer og drage fordel af dem.

- **Et indre marked, der er åbent for omverdenen,** og som sætter globale standarder. EU kan ikke sikre velstand ved at lukke sig om sig selv; EU skal udnytte og basere sig på sin indre styrke i den globale økonomi. Det indre marked gør EU attraktiv for investorer og selskaber fra hele verden.

Det indre marked har ansporet til udvikling af regler og standarder på områder som produktsikkerhed, miljø, værdipapirer og corporate governance, som har været til inspiration for opstilling af standarder på verdensplan. Det giver EU potentiale til at udforme globale normer og til at sikre, at der anvendes fair regler for handel og investering på globalt plan. Fremtidens indre marked bør være affyringsrampen for en ambitiøs global dagsorden.

3. REALISERING AF VISIONEN OM DET INDRE MARKED

At afskaffe hindringer uden at udforme et EU-dækkende regelsæt, der beskytter offentlige interesser, vil ikke føre til en holdbar markedsintegration.

Til at indføre og opretholde det indre marked har man anvendt en række instrumenter inden for diverse politikområder (f.eks. det indre marked, konkurrence, told og beskatning). Det er nødvendigt at anvende disse redskaber mere effektivt og konsekvent. Det er nødvendigt at videreføre de senere års indsats for at anvende principperne om bedre lovgivning, navnlig ved at lave konsekvensanalyser, gennemføre høringer af aktører og søge praktiske løsninger på problemer med gennemførelsen (f.eks. "hands-on"-metoder og redskaber til forebyggelse eller løsning af problemer, såsom SOLVIT, og bistandsnetværk som Det Europæiske Netværk af Forbrugercentre). Der er etableret et integreret marked for varer, og denne basis vil fortsat blive styrket. Der vil blive foretaget en systematisk gennemgang og revision af de eksisterende love og bestemmelser i alle sektorer for at sikre, at de har de ønskede virkninger, og for at sikre, at anvendelsen af dem ikke indebærer unødvendige administrative omkostninger eller byrder.

Med det indre markeds større modenhed er der nu behov for nye tilgange, der er kendetegnet ved følgende nøgleord:

- **Mere fokus på konsekvenser og resultater:** Traditionelt tog politikken for det indre marked sigte på at fjerne hindringer for handel på tværs af grænserne, primært ved hjælp af forskrifter, men der vil for fremtiden blive fokuseret på at sikre, at markederne fungerer bedre til gavn for borgere, forbrugere og iværksættere, med henblik på at fremme et konkurrencedygtigt erhvervsklima, hvor der hersker respekt for forbrugernes valg, og som udviser social og miljømæssig ansvarlighed. EU bør handle, når markederne ikke af sig selv giver det ønskede resultat, og hvor det vil have størst mulige virkninger. EU bør være i bedre stand til at foregribe strukturtilpasninger og vurdere konsekvenserne. Dette forudsætter:
 - bedre vurdering af borgernes, forbrugernes og erhvervslivets behov, ikke blot fra et økonomisk perspektiv, men også i form af udbud og tilfredshed
 - mere indgående overvågning af markedsfunktion og -præstationer både på sektorplan og for hele økonomiens vedkommende, bl.a. ved hjælp af sektorspecifikke undersøgelser
 - bedre vurdering af de sociale konsekvenser af yderligere integrering og af åbningen af sektorerne for konkurrence og af, hvordan samhørighedsprogrammer på nationalt plan og på EU-plan kan bidrage til, at man foregriber og tilpasser sig forandringer i forbindelse med økonomisk integration.

- **Større effektivitet:** Det er ikke nogen let opgave at anvende instrumenter på en konsekvent og effektiv måde i et EU med 27 medlemsstater. Kommissionen vil fortsat påtage sig sin rolle som traktatens vogter, anvende alle disponible instrumenter og fungere som garant for tillidsforholdet mellem medlemsstaterne. I den forbindelse skal Kommissionen tage hensyn til den øgede forskelligartethed i et EU med 27 medlemsstater, og den skal finde metoder til at bygge videre på bedste praksis og skabe den tillid, som ordningen med gensidig anerkendelse bygger på. Samtidig skal de gældende regelsæt være tilstrækkeligt fleksible til at følge med den stadigt stigende forandringstakt. Derfor bør der anvendes en blanding af mere forskelligartede og fleksible instrumenter. Dette omfatter:
 - valg af den rette balance mellem harmonisering og gensidig anerkendelse af forskrifter og mellem anvendelse af direktiver og forordninger, idet retsaktens type skal afpasses efter det ønskede resultat
 - udvikling af redskaber, der supplerer lovgivning, f.eks. agenturernes indsats, vejledning, udveksling af bedste praksis, selvregulering og samregulering
 - en øget indsats for at forenkle og modernisere eksisterende regler, herunder screening af national lovgivning og samarbejdsmekanismer som dem, der er omhandlet i tjenesteydelsesdirektivet
 - en proaktiv håndhævelse af konkurrencereglerne
 - bedre anvendelse og håndhævelse af EU-retten, bl.a. via en mere effektiv forvaltning af overtrædelsesprocedurer og bidrag til at skabe udenretslige problemløsningsmekanismer.
- **Mere vægt på decentralisering og netværk:** EU-institutioner kan ikke på egen hånd sørge for et effektivt indre marked. Der er behov for nytænkning med hensyn til, hvordan man inddrager alle relevante aktører og styrker følelsen af ansvar for det indre marked i medlemsstaterne. Der kan bl.a. blive tale om at:
 - styrke de nationale myndigheders rolle og forbedre samarbejdet, herunder netværkssamarbejdet, mellem medlemsstaternes forvaltninger, domstole og regeludstedende myndigheder
 - tilskynde til bedre koordinering mellem de myndigheder, der har ansvar for det indre markeds forskellige aspekter på nationalt plan, og mellem det nationale plan og EU-planen.
- **Større parathed med hensyn til at reagere over for globaliseringen:** EU skal tænke globalt; der er behov for et velfungerende indre marked, så EU kan konkurrere på det globale marked og udnytte globaliseringen til egen fordel. Der er oprettet en Europæisk Fond for Tilpasning til Globaliseringen for at afbøde konsekvenserne af ændringerne i verdenshandelsmønstrene. Prioriteringerne vedrørende det indre marked skal knytte an til den globale dagsorden, f.eks. Doha-handelsforhandlingerne og den seneste række bilaterale handelsforhandlinger. EU bør endvidere:

- gøre elementer i politikken vedrørende det indre marked mere omfattende via naboskabspolitikken
 - praktisere øget benchmarking af EU-regler set i forhold til praksis i tredjelande
 - foretage mere systematisk overvågning af import- og forbrugerpriser for at kontrollere, om fordelene ved de globale markeders åbenhed når frem til forbrugerne
 - fremme større global reguleringskonvergens - bl.a. ved vedtagelse af europæiske standarder - på internationalt plan via internationale organisationer og bilaterale aftaler
 - yde bistand til, at tilsynsmyndigheder og private regeludstedere i EU intensiverer deres internationale samarbejde
 - styrke det bilaterale regulerings samarbejde med EU's vigtigste handelspartnere.
- **Mere oplysning og bedre kommunikation:** Borgere, virksomheder samt lokale og regionale myndigheder skal være i stand til at forstå og engagere sig i de mange muligheder, det indre marked kan tilbyde. De bør kunne finde klare svar på deres spørgsmål eller problemer. Der kan gøres meget for at forbedre kommunikationen og for at oplyse om de muligheder, et mere integreret Europa giver. Der kan bl.a. blive tale om at:
 - tilskynde medlemsstaterne og regionale/lokale myndigheder til at udforme oplysningskampagner
 - rationalisere kilderne til oplysning om det indre marked og gøre deres rolle mere kendt
 - lette SMV'ers adgang til kvikskranker
 - give forbrugerne mulighed for at få kollektiv klageadgang, når udgifterne er større end fordelene for en enkeltperson
 - gennemføre målrettet uddannelse af centrale embedsmænd på nationalt plan
 - overveje Kommissionens repræsentationers rolle i medlemsstaterne.

4. KONKLUSION

Det indre marked er af afgørende betydning for at åbne op for muligheder, der gør, at EU-befolkningen kan takle det 21. århundredes udfordringer og fuldt ud høste fordelene ved en mere globaliseret verden. De nye tilgange til en gennemførelse af visionen om det 21. århundredes indre marked vil blive udforsket nærmere i de kommende måneder.

I efteråret 2007 vil sidste hånd blive lagt på en komplet udredning om det indre marked. Den vil omfatte en vurdering af de hidtidige resultater af det indre marked, en undersøgelse af, hvad der har fungeret godt, men også af områder og aspekter, der har været til hinder for, at fordelene fuldt ud blev at mærke for borgerne. En vigtig del af udredningen vil fokusere på, hvad der skal ændres eller gøres anderledes for at sikre, at fremtidens politik for det indre marked er udformet med henblik på at udnytte og påvirke globaliseringen på en måde, som EU's borgere går ind for. Udredningen vil - hvor det er muligt - blive ledsaget af praktiske forslag, om fornødent lovgivningsmæssige forslag. Hvis dette ikke er umiddelbart muligt, vil udredningen beskrive, hvad der skal gøres (med tidsplan) for at nå frem til konkrete forslag.

Udredningen vil bygge på en række undersøgelser og analyser foretaget af Kommissionen. Det forberedende arbejde vil omfatte en undersøgelse af de instrumenter og arbejdsmetoder, der hidtil har været anvendt til at konstruere det indre marked, med henblik på at evaluere deres effektivitet og for at reflektere over, hvilke ændringer der kan være behov for fremover. Der vil blive en grundig undersøgelse af, hvordan man kan forbedre markedsovervågningen. Samtidig er en række initiativer vedrørende forbrugerret, sundhedstjenester, produktmarkeder, intellektuelle ejendomsrettigheder og standardiseringsorganer undervejs. De bliver udformet som led i udredningsarbejdet og vil være i perfekt samklang med den vision, der er beskrevet i denne situationsrapport.

Man har valgt den foreslåede tidsplan, for at der kan blive tilstrækkelig tid til indgående drøftelser i de forskellige rådssammensætninger og mellem EU-institutionerne indbyrdes, så der på Det Europæiske Råds forårsmøde i 2008 kan drages klare konklusioner om politikken. Resultaterne og forslagene i rapporten og de konklusioner, der udledes ved at gøre status over den sociale virkelighed i EU bør endvidere indgå i revurderingen af EU's retningslinjer for vækst og beskæftigelse som led i Lissabon-strategien.

Det indre marked er et middel, ikke et mål i sig selv. Det er et middel, der skal give alle i EU - enkeltpersoner, forbrugere og virksomheder - mulighed for at få mest mulig gavn af de muligheder, et mere åbent og integreret EU giver dem. Det er et middel til at fremme EU-borgernes interesser i en tid, der er præget af globaliseringen, ved at give EU mere styrke og indflydelse på verdensplan. Endelig er det et middel til at styre den økonomiske vækst og opnå et konkurrencedygtigt og åbent EU med blomstrende markeder og sunde handelsforbindelser, som kan sørge for solidaritet, fuld beskæftigelse, adgang for alle til tjenesteydelser af almen interesse, høje sociale standarder og miljøstandarder og høje niveauer for investeringer i forskning og uddannelse som en forberedelse på fremtiden. I Kommissionens rapport i efteråret 2007 vil disse målsætninger blive konkretiseret i en operationel strategi for det 21. århundredes indre marked.

BILAG: DE HITTIDIGE RESULTATER AF DET INDRE MARKED

Det Europæiske Fællesskab har fra første færd arbejdet hen imod et indre marked. En fuldstændig toldunion – uden told i samhandelen mellem EU-landene - var første skridt på vejen og blev gennemført i juli 1968.

På grundlag af disse første resultater begyndte det indre marked som projekt reelt med Kommissionens plan fra 1985, som EU-landene tilsluttede sig ved den europæiske fælles akt i 1986, og hvori den 31. december 1992 blev sat som skæringsdato for fjernelsen af de indre grænser i EU for at sikre fri bevægelighed for personer, varer, tjenesteydelser og kapital.

Ti år efter fremlagde Kommissionen en detaljeret evaluering, som gjorde rede for de fremskridt, der var sket siden åbningen af grænserne den 1. januar 1993, og som gav en oversigt over resultaterne af det indre marked i perioden 1992-2002 [SEK(2002) 1417].

Analysen af de økonomiske virkninger af det indre marked blev for nylig opdateret med et dokument fra Kommissionens Generaldirektorat for Økonomiske og Finansielle Anliggender (European Economy Economic Papers, nr. 271, januar 2007). Nyere Eurobarometerundersøgelser har ligeledes indeholdt information om EU-borgernes og -virksomhedernes holdninger og erfaringer.

I det følgende gives nogle eksempler på de fordele, gennemførelsen af EU's indre marked har medført.

(1) At bo i EU's indre marked - fordele for borgerne

- Velfærdsøgning på 480 EUR pr. indbygger i 2006 i forhold til en situation uden det indre marked, hvilket svarer til en BNP-forøgelse på 2,2 % i perioden 1992-2006.
- Mulighed for at studere i udlandet, hvilket 84 % af EU-borgerne synes er positivt. 1,2 mio. unge har gennemført en del af deres studier i en anden medlemsstat med støtte fra Erasmus-programmet.
- Mulighed for at arbejde i en anden medlemsstat. Sammenlignet med for 10 år siden synes de fleste borgere (72 %) i medlemsstaterne, at det er nemmere at rejse inden for EU, navnlig i de lande, der har undertegnet Schengen-aftalen.
- Ret til at arbejde og bo i udlandet. Skønt der fortsat gælder midlertidige restriktioner, synes 70 % af EU-borgerne, at det er positivt at kunne arbejde i en anden medlemsstat. Over 15 mio. borgere i EU har slået sig ned i udlandet for at arbejde eller nyde deres otium. De har stemmeret og er valgbar der, hvor de bor. EU's vandrende arbejdstagere har ret til ligebehandling med hensyn til beskæftigelse, lønninger og andre arbejdsvilkår samt sociale og skattemæssige fordele. De kan ledsages af deres familiemedlemmer uanset deres nationalitet. Indførelsen af EU-sygesikringskortet har gjort refusion af sundhedspleje lettere i forbindelse med et midlertidigt ophold i en anden medlemsstat. Der er indført en række forskrifter og programmer, der skal fremme forskeres mobilitet og sikre automatisk anerkendelse af eksamensbeviser inden for en lang række professioner, f.eks. arkitekt, jordemoder, apoteker, læge, sygeplejerske, tandlæge og dyrlæge.

- Et større udbud af varer og tjenesteydelser af høj kvalitet: 3 ud af 4 EU-borgere (75 %) mener, at muligheden for, at varer fra andre medlemsstater kan markedsføres på samme vilkår som indenlandske varer, har haft positive virkninger. 73 % mener, at det indre marked har bidraget positivt til udbuddet af varer og tjenesteydelser. Indførelsen af euroen har gjort det lettere at sammenligne priser på tværs af grænserne.
- I mange tilfælde lavere priser på varer og dagligvarer som følge af åbningen af de nationale markeder og den øgede konkurrence, det har ført med sig. 67 % af EU-borgerne ser positivt på øget konkurrence på områder som transport, telekommunikation og bank- og forsikringsvirksomhed. Inden for telekommunikation har konkurrence været drivkraft for udviklingen af avancerede innovative tjenester og etablering af bredbåndsnet, som 85 % af EU's befolkning nu har adgang til. Priserne på telefoni, som blev opkrævet af de gamle nationale monopoler for såvel indenlandske som internationale samtaler, er i gennemsnit faldet med over 40 % fra 2000 til 2006.
- Forbrugerne har fuld forbrugerbeskyttelse, når de handler i udlandet. De fleste borgere (53 %) mener, at reglerne for det indre marked har givet øget forbrugerbeskyttelse i EU. Der er indført særlig EU-lovgivning for at sikre høje produktsikkerhedskrav, for at hindre og bekæmpe vildledende reklamer og urimelige kontraktvilkår, for at fastlægge flypassagerers rettigheder og for at give mulighed for at åbne en bankkonto i en anden medlemsstat.
- Mere åbne og konkurrenceorienterede regler om offentlige indkøb har medført, at regeringerne har sparet penge, som de kan bruge på prioriterede områder som sundhed og uddannelse. Prisen på rullende jernbanemateriel er f.eks. faldet 40 %.

(2) At drive virksomhed i EU's indre marked - fordele for virksomhederne

- Et indre marked med næsten 500 mio. borgere: Det har givet de større virksomheder enorme stordriftsfordele. Samtidig har der åbnet sig nye eksportmarkeder for de små og mellemstore virksomheder, som tidligere afholdt sig fra at eksportere pga. de omkostninger og det besvær, det var forbundet med.
- Nemmere handel på tværs af grænserne i EU: Afskaffelsen af bureaukratiet ved grænserne og udbredelsen af euroen har givet en kortere leveringstid og lavere omkostninger. Før grænserne blev ophævet, indebar alene skatte- og afgiftssystemet, at der på årsbasis blev udfærdiget 60 mio. fortoldningsdokumenter. Det er ikke længere nødvendigt. Anvendelsen af princippet om gensidig anerkendelse betyder endvidere, at virksomhederne i de fleste tilfælde kun behøver én enkelt tilladelse (fra hjemlandet) for at kunne levere en vare eller tjenesteydelse hvor som helst i EU – også selv om de tekniske forskrifter eller andre regler ikke er harmoniseret. Problemløsningsnetværk, f.eks. SOLVIT, leverer svar på eventuelle spørgsmål i forbindelse med handel på tværs af grænserne.

- Lettere metoder til opstart eller køb af virksomhed. Netværk som de europæiske erhvervsfremmenetværk yder bistand til, at nye iværksættere kan etablere egen virksomhed i hele EU. EU's regionalpolitik spiller direkte en rolle i udvikling af erhvervsfremmetjenester for SMV'er inden for områder som finansiering, ledelse og marketing. EU's konkurrenceregler giver fælles spilleregler med hensyn til virksomhedsfusioner og -opkøb i EU. Fusion af europæiske selskaber, der er registreret i forskellige EU-lande, kan endvidere nu forenkles ved at oprette et "europæisk selskab".
- Udbredelse af EU-standarder og -mærker: Takket være indsatsen med teknisk harmonisering og standardiseringsorganernes arbejde kan varer, der opfylder de krævede standarder, handles frit i det indre marked. Det giver virksomhederne EU-dækkende markedsadgang, forenkler procedurer og reducerer omkostninger, og desuden sikrer det teknisk interoperabilitet og en høj sikkerhedsstandard.
- Nye kilder til kontrakter og ressourcer: Virksomhederne kan i dag byde på kontrakter om at levere varer og tjenesteydelser til offentlige myndigheder i andre EU-lande – takket være åbningen af markedet for offentlige kontrakter.
- Både små erhvervs kunder og større virksomheder har nydt godt af lavere telekommunikationsudgifter og lavere elpriser i de medlemsstater, der har åbnet disse dele af markedet for konkurrence.
- Erhvervslivet vil opnå endnu flere fordele, når handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser er gennemført: Virksomheder af enhver størrelse vil få adgang til billigere kapital, og børsnoterede virksomheder vil ikke skulle overholde 27 forskellige nationale sæt regler, når de forsøger at rejse kapital.